

INSPECTIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID

Afd. Inspectie Gezondheidszorg

NEDERLANDSE ANTILLEN

De huisartsenverenigingen van Curaçao, Bonaire en St. Maarten

cc.: alle huisartsen en apothekers Nederlandse Antillen

Uw nummer:

Uw brief van:

Ons nummer: **1369-IVG/08**

Bijlagen:

Willemstad, 13 oktober 2008

Onderwerp: *Uitschrijven/ondertekenen van recepten*

Naar aanleiding van een recent incident, dat fataal had kunnen aflopen door het voorschrijven van een verkeerd geneesmiddel en daarna afleveren conform het voorschrift, e.e.a. op basis van een 'herhaalrecept', vraagt de Inspectie voor de Volksgezondheid nadrukkelijk uw aandacht voor het volgende.

Regelmatig ontvangt de Inspectie meldingen over fouten en onregelmatigheden bij het voorschrijven van medicatie in de huisartsenpraktijk. Er is weinig twijfel bij de Inspectie dat het werkelijke aantal fouten bij het voorschrijven en afleveren van geneesmiddelen veel groter is dan het aantal meldingen.

Uit het Nederlands onderzoek Hospital Admissions Related to Medication (HARM) van 2006 is gebleken dat er jaarlijks 19.000 potentieel vermijdbare opnames in ziekenhuizen zijn ten gevolge van bijwerkingen van geneesmiddelen. Voor de Nederlandse Antillen betekent dat geëxtrapoleerd bijna 200 vermijdbare ziekenhuisopnames per jaar. Het aantal foute voorschriften, niet leidend tot een opname, zal een veelvoud zijn van het aantal opnames.

In Nederland is besloten om binnenkort het voorschrijven van medicatie bij wet als zgn. voorbehouden handeling aan te merken, mede vanwege de risico's, die aan deze handeling zijn verbonden. Het ligt in de bedoeling deze bepaling ook in onze op stapel staande Lvo Beroepsuitoefening in de gezondheidszorg op te laten nemen.

Om de veiligheid van de zorg te verhogen en de iatrogene schade aan patiënten te verminderen, vraag ik speciaal te letten op de volgende issues, die in de artsenpraktijken op de Antillen tot onzorgvuldige medicatieverstrekking kunnen leiden.

Onleesbaar handschrift

Veel artsen schrijven onleesbaar. Door apothekers en apothekersassistenten wordt dan, deels door ontcijfering, deels door gissen, bepaald welk geneesmiddel is bedoeld, zonder dit bij de huisarts te verifiëren. Meestal gaat dit goed, soms gaat het ernstig fout. Voor de patiënt, maar ook voor de afleverende apotheker(sassistent) heeft het dan serieuze gevolgen. Indien u niet beschikt over een printer om uw recepten uit te printen hoort u een duidelijk leesbaar recept af te geven.

Blanco receptpapier ondertekenen

Praktijkassistenten, die niets van geneesmiddelen weten, mogen van de arts soms op voorgetekend receptpapier herhaal- en spoedrecepten uitschrijven. Er kunnen zeer ernstige fouten gemaakt worden bij dit 'overschrijven', waarbij de arts uiteindelijk verantwoordelijk blijft. Individuele artsen zijn door de Inspectie in het verleden gewaarschuwd en beloven dit dan niet meer te doen. Naar de mening van de Inspectie lopen artsen en de patiënt onnodige risico's bij voorgetekende recepten en is het daarom onzorgvuldig blanco recepten te tekenen.

Ondertekenen zonder voldoende controle van het door een assistente uitgeschreven recept

Ook hierbij kunnen 'verschrijvingen' van de praktijkassistente leiden tot ernstige schade bij de patiënt. Naar wij hebben begrepen tekent de arts aan het eind van zijn spreekuur of tussendoor een stapeltje door de assistente uitgeschreven herhaalrecepten en controleert niet aan de hand van het patiëntendossier of deze voorschriften correct zijn. Ook afgifte van herhaalrecepten moeten in het medisch dossier worden aangetekend en de arts moet controleren of het juiste geneesmiddel in de correcte hoeveelheid is voorgeschreven en hij moet aangeven, wanneer patiënt weer door hem op het spreekuur moet worden gezien.

Vergissingen bij het voorschrijven door de arts

Ook een duidelijk leesbaar recept kan een verkeerde medicatiennaam, dosering of toedieningsvorm bevatten of het middel kan interacteren met een ander middel dat de patiënt slikt of met de conditie van patiënt. Voor wat dit laatste betreft valt te denken aan het voorschrijven van NSAIDS aan oudere patiënten zonder maagprotectie. Indien u zoiets over het hoofd ziet, is er nog altijd de apotheker die u kan adviseren met zijn gecomputeriseerd medicatie-volgsysteem en u opmerkzaam kan maken op dit soort vergissingen. Voorwaarde is dan wel dat de apotheker over het hele medicatiedossier van patiënt beschikt, m.a.w. de patiënt mag dan niet steeds van apotheker wisselen. U dient de patiënt te wijzen op dergelijk risicovol gedrag en hem uit te leggen waarom het belangrijk is, steeds naar dezelfde apotheek te gaan.

Onzorgvuldig uitgeschreven opiumrecepten

Tijdens uw opleiding heeft u geleerd aan welke wettelijke eisen een opiumrecept dient te voldoen. Onlangs heeft de Inspectie Geneesmiddelen een circulaire uitgestuurd over de wettelijke eisen die gelden bij het uitschrijven van een Opiumwet (OW) geneesmiddel. U kunt de wettelijke eisen daarin nalezen. Indien u onzorgvuldig een OW-recept uitschrijft, riskeert u een weigering van de apotheker om dit recept af te leveren, een en ander zeer tot ongerief van de patiënt.

Gebleken is dat apothekers een onvolledig uitgeschreven opiumrecept eigenlijk willen weigeren, maar onder andere om de patiënt niet te duperen, laten zij dit na en leveren het onwettige opiumrecept toch af.

Voor wat betreft opiumrecepten zijn er ook artsen die tijdens de diensten benaderd worden door patiënten van hun collega's. Deze patiënten zeggen geen psychotrope, pijnstillende of andere herhaalmedicatie meer te hebben en vragen even een receptje voor de komende maand uit te schrijven. Vaak is er sprake van middelen-afhankelijkheid bij dergelijke patiënten. Omdat u meestal niet in de gelegenheid bent om het verhaal van de patiënt te verifiëren, wordt u dringend geadviseerd niet méér voor te schrijven dan noodzakelijk is om de periode tot een bezoek aan de eigen arts te overbruggen.

Met uitzondering van tijdens de diensten en in uitzonderlijke gevallen, dient u eigenlijk nooit zonder medeweten van een collega diens patiënt van medicatie te voorzien.

Bovengenoemde problemen houden vaak verband met een hoge werkdruk en tijdgebrek. Dit kan echter niet als reden worden aangevoerd om patiënten dan maar op onzorgvuldige wijze medicatie voor te schrijven.

Gelieve van bovenstaande goede nota te nemen,

Mede namens de Inspecteur Geneesmiddelen,
De Inspecteur Gezondheidszorg,

Theo J. W. Braeken